

рівня сформованості в майбутніх інженерів-педагогів готовності до автоматизованого проектування інформаційних систем.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ашеро́в А. Т. Вступ до спеціальності інженера-педагога комп'ютерного профілю : [навч. посібник для студ. інж.-пед. спеціальностей комп'ютерного профілю] / А. Т. Ашеро́в, О. Е. Коваленко, С. Ф. Артюх – Х. : УІПА, 2005. – 225 с.

2. Беспалько В. П. Системно-методическое обеспечение учебно-воспитательного процесса подготовки специалистов / В. П. Беспалько, Ю. Г. Татур. – М. : Высш. шк., 1989. – 141 с.

3. Зязюн І. А. Сучасні дидактичні моделі і логіка учіння / І. А. Зязюн // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми: [зб. наук. праць] / [ред. кол. : І. А. Зязюн (голова) та ін.]. – Київ-Вінниця : ДОВ Вінниця, 2000. – 636 с.

4. Коваленко О. Е. Дидактичні основи професійно-методичної підготовки викладачів спеціальних дисциплін : дис. ... доктора пед. наук : спец. 13.00.04 "Теорія і методика професійної освіти" / Олена Едуардівна Коваленко. – К., 1999. – 407 с.

5. Коваль Т. І. Теоретичні та методичні основи професійної підготовки з інформаційних технологій майбутніх менеджерів-економістів : дис. ... доктора пед. наук : спец. 13.00.04 "Теорія і методика професійної освіти" / Тамара Іванівна Коваль. – К., 2008. – 574 с.

6. Маригодов В. К. Педагогика и психология : аспекты активизации творчества и готовности к проф. деятельности : [учеб.-метод. пособие для студентов высш. техн. учеб. заведений] / В. К. Маригодов, С. Е. Моторная. – Севастополь : Изд-во СевНТУ, 2004. – 169 с.

7. Рубинштейн С. Л. Основы общей психологии / С. Л. Рубинштейн. – СПб. : Питер, 2004. – 713 с.

УДК 371.134+793.3(07)

С. В. Куценко,

аспірант

(Уманський державний педагогічний
університет імені Павла Тичини)

ТВОРЧО-ДІЯЛЬНИЙ ПІДХІД ДО НАВЧАННЯ В ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ МАЙБУТЬОГО ВЧИТЕЛЯ ХОРЕОГРАФІЇ

Постановка проблеми. Хід реформування вищої освіти в Україні переконливо свідчить, що освітній процес у вищих навчальних закладах зорієнтований на формування та розвиток творчих можливостей кожного студента. Найважливішим пріоритетом парадигми діяльності вищої школи постає формування професійно-компетентного, творчого фахівця, рівень

професіоналізму якого значною мірою визначатиме успішність його подальшої долі та долі його вихованців. Проблема освітньо-професійної підготовки майбутніх учителів хореографії передбачає пошук оптимальних шляхів формування особистісно-творчої позиції, яка стимулюватиме здатність студента використовувати професію як сферу становлення професійно-творчої індивідуальності із значними потенційними можливостями.

Вагоме значення в підготовці такого педагога відіграє сам процес його становлення та формування. Ефективність навчально-виховного впливу на студента залежить від багатьох факторів, у тому числі і від таких, як зміст навчального матеріалу, його структурна організація, методика викладання, а також підхід до освітнього процесу загалом.

У сучасному навчально-виховному середовищі вишів історично сформувався широкий спектр підходів до його організації. Орієнтація на індивідуальний підбір підходів до навчання і виховання студентської молоді відбувалася з урахуванням окремих аспектів підготовки майбутнього вчителя.

Аналіз досліджень і публікацій. Дослідження провідних науковців (Л. Виготський, В. Давидов, Д. Ельконін, Л. Занков, А. Лурія та ін.), свідчать, що вони вважали ефективним саме діяльнісний підхід в освіті, оскільки такий спосіб навчання допомагає не тільки засвоювати знання, але й розвиває пізнавальні сили та формує творчий потенціал вихованців. Основна мета полягає в тому, що людина виявляє властивості й зв'язки елементів реального світу лише в процесі діяльності. Вважаємо доцільним застосування інтегрованого творчо-діяльнісного підходу з метою підвищення активності процесу формування їх творчого потенціалу та вдосконалення професійної компетентності.

У контексті зазначеного **мета статті** полягає у визначенні змісту та завдань творчо-діяльнісного підходу, а також теоретичному обґрунтуванні необхідності його застосування в освітньому процесі майбутнього вчителя хореографії з метою підвищення рівня його творчого потенціалу.

Для втілення ефективних форм, методів, засобів навчання і виховання студентів-хореографів провідного значення набуває творча діяльність. Вважаємо, що без творчого компонента в процесі професійної підготовки майбутнього вчителя танцю його подальша педагогічна діяльність характеризуватиметься репродуктивним стилем діяльності, що є нічим іншим, як лише копією діяльності іншої людини, або власної, засвоєної в попередньому досвіді.

Таким чином, поділяючи думку В. Андрєєва, що творчість як вид людської діяльності характеризується рядом необхідних ознак, які щоразу проявляються не ізольовано, а інтегративно, в їх цілісній єдності, вважаємо, що творчість – основний інструмент для успішного формування творчого потенціалу майбутнього вчителя хореографії.

Творчість – це вид людської діяльності, для якої характерні:

- наявність суперечності, проблемної ситуації або творчого завдання;
- соціальна та особиста значущість і прогресивність, тобто вона вносить вклад у розвиток суспільства й особистості;
- наявність об'єктивних (соціальних, матеріальних) передумов, умов

для творчості;

– наявність суб'єктивних (особистісних якостей – знань, умінь, позитивної мотивації, творчих здібностей особистості) передумов для творчості;

– новизна та оригінальність процесу або результату [1, с. 36].

Ми переконані, що аспект творчості в діяльнісному підході до педагогічного процесу передбачає максимальну орієнтацію на творчий розвиток студента, а також примноження досвіду професійної діяльності та фахових компетенцій, які є необхідними для здійснення професійної діяльності. Вони є невід'ємними від об'єкта та предмета діяльності та відображають його професійну кваліфікацію. Фахові компетенції майбутнього вчителя хореографії мають свою специфіку, поєднуючи знання, уміння й навички, рівень сформованості творчого потенціалу, що є вкрай важливим для реалізації його професійної діяльності.

Діяльність майбутнього вчителя хореографії, як індивідуальна, так і колективна, є основним джерелом його творчості. Отже, творчість виникає у процесі діяльності. Саме тому актуальним та далекоглядним для якісного становлення студента-хореографа як фахівця з високим рівнем творчого потенціалу виступає орієнтація освітнього процесу на творчо-діяльнісний підхід до його професійної підготовки.

Творчо-діяльнісний підхід – це форма освітнього простору, у якому домінує навчально-творча діяльність, спрямована на виконання навчально-творчих завдань або вирішення творчої педагогічної ситуації.

Навчально-творче завдання – це специфічна форма подачі навчального матеріалу, основною метою якої є створення творчої ситуації, що вимагає активного опрацювання, в подальшому – опанування та засвоєння знань і вмінь у процесі формування творчих можливостей студента.

Творча педагогічна ситуація – це спонтанна або організована педагогом проблема в колективі, що потребує вирішення на творчому рівні. Результатом такої діяльності є новизна, оригінальність та неповторність.

Творчо-діяльнісний підхід у підготовці студентів-хореографів до професійної діяльності передбачає обумовленість формування творчого потенціалу через творчий і діяльнісний аспекти педагогічного процесу.

У нашому дослідженні підґрунтям для впровадження в навчальний процес творчо-діяльнісного підходу є той факт, що в різноманітних видах творчої діяльності на заняттях танцю відбувається навчання, розвиток та виховання особистості студента-хореографа.

Основними завданнями цього підходу є:

1. Формування професійної майстерності майбутнього педагога-хореографа творчим шляхом:

– надання системи знань, умінь та навичок практичної діяльності, передбачених навчальною програмою підготовки фахівця;

– озброєння системою уявлень і понять, що утворюють загальну картину природного й соціального світу;

– озброєння студентів творчими методами, підходами, прийомами їх набуття та застосування для успішного здійснення професійної діяльності;

– мотивація пізнавального інтересу, самостійної творчості, потреби в творчості, творчої активності в процесі навчання.

2. Особистісно-творчий розвиток кожного студента:

– розвиток творчих, інтелектуальних, педагогічних здібностей;

– фізичний розвиток;

– розвиток професійних та вольових якостей.

3. Виховання в процесі навчання:

– роз'яснення змісту і суспільної значущості професійної діяльності;

– виховання характеру, що дозволяє поєднати волю і цілеспрямованість у досягненні цілей з гнучкістю і пристосуванням до мінливих умов суспільства;

– застосування методів і форм навчання виховного значення;

– прищеплення студентам високих професійно-етичних норм і моральних якостей поведінки в процесі професійної діяльності.

Актуалізація цього підходу передбачає моделювання структури навчальної, наукової та творчої діяльності студентів, спрямованої на особистісне формування студента як творця.

Особливою рисою творчо-діяльнісного підходу є здатність студента проектувати майбутню діяльність, бути її суб'єктом.

Творчо-діяльнісний підхід у підготовці студента-хореографа – це методологічний базис, на якому будуються різні системи розвивального навчання, що ґрунтуються на конкретних технологіях, прийомах і особливостях, які спрямовують навчально-виховний процес на творче застосування знань, умінь і навичок на практиці.

Основна ідея цього підходу пов'язана з творчою діяльністю, яка є засобом формування потенційно-творчих можливостей студента.

Загалом, творчо-діяльнісний підхід передбачає проектування та застосування навчально-творчих завдань на всіх етапах підготовки майбутнього вчителя хореографії з метою пробудження та формування його творчого потенціалу.

Отже, структурними компонентами творчо-діяльнісного підходу виступає: процес творчої діяльності, індивідуальність творця та творче середовище, у якому здійснюється педагогічний процес.

Процес творчої діяльності є сукупністю цілеспрямованих, усвідомлюваних дій, спрямованих на реалізацію творчого задуму, основними складовими якого є постановка завдання, формування задуму та його реалізація.

Під поняттям *індивідуальності творця* виступає якість особистості, яка відрізняє творчі погляди однієї людини від інших; сукупність певних рис та особливостей, які формують становлення конкретної людини як неповторної особистості. Основними складовими, на підґрунті яких формується індивідуальність творця, є здібності, розумові особливості, світобачення, темперамент, вік, характер.

Творче середовище – сукупність умов, у яких відбувається перебіг творчого процесу. Серед основних факторів, які впливають на його формування, виступають: оточення, колектив, стимули, мотиви і бар'єри в

творчій діяльності.

У результаті застосування творчо-діяльнісного підходу в студента формуються такі компетенції:

- здатність самостійно набувати і використовувати в практичній діяльності нові знання та вміння;
- здатність до саморозвитку та професійної самоосвіти;
- здатність використовувати свої можливості в реалізації завдань інноваційної освітньої політики;
- готовність використовувати творчі здібності для оригінального вирішення творчих завдань;
- здатність проєктувати і вибудовувати професійну діяльність відповідно до сучасних інноваційних підходів в освіті.

На основі результатів проведеного дослідження вважаємо, що застосування творчо-діяльнісного підходу в освітньому процесі студента-хореографа значною мірою впливає на сформованість фахових навичок виконавського, постановочного та педагогічного досвіду, який є запорукою якісного професійного становлення майбутнього вчителя танцю з високим рівнем творчого потенціалу. Під таким формуванням мається на увазі навчання майбутнього педагога на основі накопиченого теоретичного та практичного матеріалу творчому баченню кінцевого результату, здатності до використання передового творчого та педагогічного досвіду.

В основі виконавського досвіду майбутнього вчителя хореографії виступає здатність до артистизму, передачі манери, характеру певного твору, створення та реалізації художнього образу в виконавському процесі.

Постановчий досвід характеризується здатністю до підбору хореографічної лексики, її логічного поєднання, синхронізації із музичним супроводом, а також сценічної інтерпретації в процесі обробки.

Педагогічний творчий досвід передбачає здатність майбутнього педагога-хореографа до здійснення педагогічного процесу навчання і виховання учнівської молоді на творчому рівні.

Висновки. Підсумовуючи вищевикладене, зазначимо, що зміни, які відбуваються в сучасній мистецько-педагогічній освіті, зокрема в підготовці майбутнього вчителя хореографічних дисциплін, спрямовують на проєктування та впровадження у навчально-виховний процес широкого спектру підходів. Сьогодні найбільш актуальним для підготовки творчого педагога виступає творчо-діяльнісний підхід. При цьому нова технологія, спосіб організації освітнього процесу не руйнує традиційну систему діяльності, а перетворює її, вдосконалюючи, зберігає і примножує все необхідне для реалізації нових освітніх цілей.

Отже, застосування творчо-діяльнісного підходу в навчально-виховному процесі майбутнього вчителя хореографії значною мірою впливає на формування його професійних компетенцій та творчого потенціалу.

Перспективи подальших пошуків у напрямі дослідження. Запровадження творчо-діяльнісного підходу потребує оновлення змісту освіти, перегляду методичних засад освітньо-виховної роботи студентів-хореографів, що є визначальним для розв'язання актуальних методологічних проблем. Тому подальше дослідження цієї проблеми

потребує детального вивчення, наукового обґрунтування та оптимізації організаційно-методологічних основ діяльності в процесі його застосування.

ЛІТЕРАТУРА

1. Андреев В.И. Эвристика для творческого саморазвития / В.И. Андреев. – Казань : Изд-во Казанского ун-та, 1994. – 286с.
2. Загвязинский В.И. Педагогическое творчество учителя / В.И. Загвязинский. – М. : Педагогика, 1987. – 159с.
3. Загвязинский В.И. Преподавание как творческий процесс / В.И. Загвязинский // Высшая школа. – 1987. – №7. – С. 21-26.

УДК 37. 013.8

Н. В. Лаврентьева,

аспірантка

(Кам'янець-Подільський національний
університет імені Івана Огієнка)

ЗМІСТ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛЯ МУЗИКИ В КОНТЕКСТІ ФОРМУВАННЯ МЕТОДИЧНОГО МИСЛЕННЯ

Постановка проблеми. Сучасні проблеми музичної педагогіки висувають необхідність підготовки вчителя якісно нової формації – освіченого педагога, який володіє високою культурою, багатим особистісно-творчим потенціалом. Тому ключовим питанням вищої освіти є відповідна підготовка майбутнього вчителя – розвиток його розуму, волі і моральності, що інтегрує інші особистісні якості спеціаліста. Такий підхід до змісту освіти зумовлює потребу розвитку мислення, зокрема методичного, що більш важливо, ніж одержання тих чи інших знань, оскільки завданням освіти є саме навчити мислити. Головною ознакою людини, яка мислить, як відзначав С. Рубінштейн, є “вміння бачити проблеми там, де вони є” [10]. Від професійних переконань, цінностей, поглядів, притаманних людині, залежать її вчинки і стиль роботи. Натомість сьогодні є певне протиріччя між спрямованістю підготовки в інструментальних класах і вимогами, які висуваються до вчителя музики характерними умовами здійснення музично-педагогічної діяльності.

Огляд останніх публікацій з теми. Специфіка навчання на музичних факультетах педагогічних університетів привертає сьогодні істотну увагу теоретиків і практиків у галузі освіти. Різні аспекти практичної підготовки студентів у контексті музично-освітньої діяльності досліджені такими відомими вченими-педагогами, як О. Апраксина, Б. Асаф'єв, Л. Баренбойм, В. Лях, Г. Нейгауз та ін. [1; 2; 7]. Проблемам професійної підготовки сучасного фахівця-музиканта присвячені праці Ю. Алієва, Н. Бакланової, М. Ройтерштейна, О. Олексюк та ін. [9]. Важливі дані для вдосконалення системи освіти майбутнього учителя музики в класі інструментальної підготовки містяться в працях І. Немикіної, Г. Ципіна [8; 14; 15; 16]. Напрацювання цих та інших учених є важливим підґрунтям для